

Učna enota 1

VSEBINA

O GENERACIJAH

- O generacijah v nekaterih Evropskih državah- Slovenija
- O generacijah v nekaterih Evropskih državah- Španija
- O generacijah v nekaterih Evropskih državah- Bolgarija
- O generacijah v nekaterih Evropskih državah- Švedska
- O generacijah v nekaterih Evropskih državah- Velika Britanija

MLADI IN NJIHOVA VPRAŠANJA

- Teme in literatura za razumevanje mladih
- Ovire na poti v odraslost: Mladi Slovenci v Evropi najkasneje od doma
- O Jeleni Topić (nezaposlenost mladih)
- The boomerang generation: Forced back to the nest by lack of jobs and high cost of living (O mladih, ki nezaposleni znova živijo doma)
- Petina študentov staršem kupuje hrano in plačuje položnice Raziskava o vplivu revščine na družine (Medgeneracijska razmerja)
- Nova slovenska družinska sreča
- Mi nočemo opravičil, mi hočemo biti žrtve (Medgeneracijska razmerja)
- Slovenska mama (Medgeneracijska razmerja)
- Youth issues to priority (Vprašanja mladih)
- How to deal with employability anxiety (StraHovi mladih)
- Mladi in politika

STRUKTURA KNJIŽNICE

V knjižnici tečaja ECIL je moč najti vrsto virov, na primer :

- Znanstvene članke
- Filme & Video posnetke
- Predstavitve
- Časopisne članke
- Knjige/poglavja knjig
- Pripomočke/navodila
- Radijske programe
- Slušni posnetki
- Televizijske programe
- Projekte
- Fotografije

- Karikature

Dokument: Pregledni dokument

Naslov: Teme in literatura za razumevanje mladih

Avtor: Neznani

Vir: Fakulteta za socialno delo

Jezik/i: Slovenski

Spletna stran/povezava:

Vsebina:

Izpitna vprašanja za predmet Uvod v SD z mladimi, redni 2004/5

1. Opišite in analizirajte socializacijsko teorijo po Durkheimu (priporočena literatura /PL/: (1994): POŠTRAK, Milko. V znamenju rojstev. Socialno delo, letnik 33, št. 4 (1994) str. 325-342.)
2. Opišite in analizirajte socializacijsko teorijo po G.H.Meadu (PL: (1994): POŠTRAK, Milko. V znamenju rojstev. Socialno delo, letnik 33, št. 4 (1994) str. 325-342.)
3. Opišite in analizirajte koncept socializacije in si sami izberite kateregakoli od avtorjev (PL: (1994): POŠTRAK, Milko. V znamenju rojstev. Socialno delo, letnik 33, št. 4 (1994) str. 325-342.)
4. Zakaj je koncept socializacije pomemben za socialno delo z mladimi? (PL: (1994): POŠTRAK, Milko. V znamenju rojstev. Socialno delo, letnik 33, št. 4 (1994) str. 325-342. (2002): POŠTRAK, Milko. Subjekt in intersubjektivnost. Socialno delo, 2002, letnik 41, št. 5, str. 249-271. (2003): POŠTRAK, Milko. Kaj posebnega lahko ponudi socialno delo pri delu z mladimi. Šolsko svetovalno delo, 2003, letnik 8, št. 3/4, str. 26-33,)
5. Kateri dejavniki vplivajo na konstitucijo subjekta? /okolje, dednost, samoaktivnost/ Opišite jih (PL: (2002): POŠTRAK, Milko. Subjekt in intersubjektivnost. Socialno delo, 2002, letnik 41, št. 5, str. 249-271.)

6. Opišite in opredelite mlade kot družboslovno kategorijo (PL: Gillis, Zgodovina mladine, Ule, ur. Socialna ranljivost mladih itd.)
7. Socialna ranljivost mladih (Ule in ostala navedena obvezna literatura za predmet USDM).
8. Socialne mreže in socialni kapital mladih /formalne, neformalne/. (PL: Dragoš/Leskošek - Socialni kapital, Milošević Arnold/Poštrak – Uvod v SD).
9. Dejavniki tveganja in t.i. prestopniško vedenje/ravnanje mladih (PL: Ule, Socialna ranljivost mladih)
10. Oblike vodenja, analizirajte in primerjajte /demokratsko, avtoritarno/laissez-faire/ (PL: (2003): POŠTRAK, Milko. Kaj posebnega lahko ponudi socialno delo pri delu z mladimi. Šolsko svetovalno delo, 2003, letnik 8, št. 3/4, str. 26-33,)
11. Permisivna in represivna vzgoja, koncept, vidiki (PL: (2003): POŠTRAK, Milko. Kaj posebnega lahko ponudi socialno delo pri delu z mladimi. Šolsko svetovalno delo, 2003, letnik 8, št. 3/4, str. 26-33,)
12. V kazni usmerjena in v pohvalo usmerjena vzgoja/vodenje (PL: (2003): POŠTRAK, Milko. Kaj posebnega lahko ponudi socialno delo pri delu z mladimi. Šolsko svetovalno delo, 2003, letnik 8, št. 3/4, str. 26-33,)
13. Kaj so subkulture (PL: 5. (1994): POŠTRAK, Milko. Kje so subkulture danes? (I. Nastanek subkulture). Socialno delo, 1994, letnik 33, št.1, str. 35-38. (1994): POŠTRAK, Milko. Kje so subkulture danes? (II. Popularna ali sodobna kultura). Socialno delo, 1994, letnik 33, št. 2, str. 309-315. (1994): POŠTRAK, Milko. Kje so subkulture danes? (III. Od teorij subkulture do kulturoloških študij). Socialno delo, letnik 33, št. 3 (1994) str. 227-234. (1994): POŠTRAK, Milko. Kje so subkulture danes? (IV. Politična moč subkulture). Socialno delo, letnik 33, št. 4 (1994) str. 309-315. (1994): POŠTRAK, Milko. V znamenju rojstev. Socialno delo, letnik 33, št. 4 (1994) str. 325-342. (1994): POŠTRAK, Milko. Kje so subkulture danes? (V. Od subkulturnih do medkulturnih študij). Socialno delo, letnik 33, št. 5 (1994) str. 415-419)
14. Definicija subkultur (PL: Brake, Frith, Hebdige, Tomc, Stankovič, Poštrak).
15. Pomen prostega časa za mlade in njihove strategije preživetja (PL: tipkopis Poštrak o prostem času).

16. Moratorij (PL: Ule – Socialna ranljivost mladih).
17. Načini prehoda v odraslost (predavanja, Ule – Socialna ranljivost mladih, Brake itd.)
18. Tipi osebnosti /ustvarjalni, filister, boem / (PL: Makarovič – Sla po neskončnosti. (1994): POŠTRAK, Milko. V znamenju rojstev. Socialno delo, letnik 33, št. 4 (1994) str. 325-342.)
19. Mikro/mezzo/makro raven dela z mladimi (predavanja)
20. Neformalni pristopi pri delu z mladimi (PL: Albert Mrgole – Kam z mularijo).
21. Dekleta v subkulturah (PL: Cooltura, Frith – Zvočni učinki).
22. Spol in odraščanje (PL: Cooltura, Frith – Zvočni učinki).
23. Pristopi socialnega dela pri delu z mladimi skozi prizmo modelov socialnega dela (tradicionalni, reformistični, radikalni, sistemsko ekološki, socialno konstruktivistični (PL: (2003): POŠTRAK, Milko. Kaj posebnega lahko ponudi socialno delo pri delu z mladimi. Šolsko svetovalno delo, 2003, letnik 8, št. 3/4, str. 26-33).
24. Jaz komunikacija (PL: Gordon, Thomas (1989), Trening večje učinkovitosti za učitelje, Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše, Ljubljana).

Ključne besede: mladi, socializacija, socialno delo

Datum: 2014

STRUKTURA KNJIŽNJICE

V knjižnici tečaja ECIL je moč najti vrsto virov, na primer :

- Znanstvene članke
- Filme & Video posnetke
- Predstavitve
- Časopisne članke
- Knjige/poglavja knjig
- Pripomočke/navodila
- Radijske programe
- Slušni posnetki
- Televizijske programe
- Projekte

- Fotografije
- Karikature

Dokument: ČLANEK

Naslov: Ovire na poti v odraslost: Mladi Slovenci v Evropi najkasneje od doma

Avtor: PETRA MLAKAR

Vir: Mladina

Jezik/i: SLOVENSKI

Spletna stran/povezava:

Vsebina : Ovire na poti v odraslost: Mladi Slovenci v Evropi najkasneje od doma

Raziskava Mladina 2010 je pokazala, da so mladi pri nas naravnani v prihodnost, a se najpozneje v vsej Evropi odseljujejo od doma

Ljubljana - "Včasih mislim, da se gleda na mlade s krivico. Veliko ljudi na primer misli, da mladi samo ležimo doma, kadimo in pijemo. Veliko mladih razmišlja s svojo glavo in se znajde, je samostojnih in misli na svojo prihodnost," je razmišljala Helena, 18-letna uspešna gimnazijka.

Lukšič o razlogih, zakaj mlada generacija ne zaživi, kot bi morala. Minister za šolstvo in šport Igor Lukšič je razložil, kje on vidi enega od vzrokov za situacijo mladih v Sloveniji. Prisluhnite. (Foto: Kristina Župevc)

Slovenska mladina na nekaterih področjih prednjači. Ponašamo se z največ študenti med 20. in 24. letom, mladi se izvrstno razumejo s svojimi starši, a pogojev za vstop v svet odraslosti pogosto nimajo. (Foto: Bojan Velikonja)

Prijazni starši in neprijazni delodajalci mladim ne pustijo, da bi odrasli. Po podatkih raziskave Mladina 2010 število mladih v Sloveniji močno upada, mladi pa se soočajo s težavami pri zaposlovanju. Posledično se kasneje odseljujejo od staršev in si ustvarijo lastne družine. (Foto: Kristina Župevc)

Lukšič o razlogih, zakaj mlada generacija ne zaživi, kot bi morala. Minister za šolstvo in šport Igor Lukšič je razložil, kje on vidi enega od vzrokov za situacijo mladih v Sloveniji. Prisluhnite. (Foto: Kristina Župevc)

Slovenska mladina na nekaterih področjih prednjači. Ponašamo se z največ študenti med 20. in 24. letom, mladi se izvrstno razumejo s svojimi starši, a pogojev za vstop v svet odraslosti pogosto nimajo. (Foto: Bojan Velikonja)

"Mama mi je vedno govorila, uči se, da ne boš čistilka. Zdaj pa vidim, da bi bilo mogoče boljše, če bi bila čistilka," je bila nad razmerami za delo mladih razočarana 30-letna Maja, brezposelna diplomantka. O razlogih za takšno stanje pa je razmišljal 22-letni mladi politik Davor: "Ljudje, ki končajo faks, so nezaposljivi, ker jih sistem fakultet napolni z znanjem, ki v realnem gospodarstvu pomeni 10 odstotkov uporabnega znanja." To so misli, ki so jih v poglobljenih intervjujih v okviru raziskave Mladina 2010 izrazili mladi.

Raziskava je po mnenju šolskega ministra Igorja Lukšiča ovrgla marsikateri mit o mladih. Raziskava, ki jo je opravila mariborska filozofska fakulteta v sodelovanju z Intersatom, je stala 79.000 evrov. Vodja raziskave dr. Miran Lavrič je pojasnil, da so terensko anketo opravili s 1257 mladimi (med 15. in 29. letom starosti), 25 mladih pa je sodelovalo še v dvehurnih poglobljenih intervjujih. Direktor urada RS za mladino Peter Debeljak je ob predstavitvi končnega poročila raziskave poudaril, da je ta raziskava eden od ključnih dokumentov za pripravo nacionalnega programa o mladini, ki bo v Sloveniji prvi za to področje. Ključni odgovori na težave, ki so jih mladi izpostavili, pa se ne skrivajo le na šolskem ministrstvu, temveč tudi drugje. "Na mnogih področjih namreč štrlimo," je odmike od evropskega povprečja pri slovenski mladini opisal Debeljak.

Zelo pozno od doma

Imamo dobro socializirano in zdravo mladino, ki je usmerjena v prihodnost. Ima pa določene težave, je povedal Lavrič. Mladi so fleksibilni, kompetentni, prilagodljivi, potrpežljivi, informacijsko pismeni, se je strinjal Debeljak. "So pa ovire, ki jim preprečujejo, da bi odrasli." Eno najresnejših težav imajo namreč z osamosvajanjem, je potrdila raziskava.

V primerjavi z drugimi evropskimi državami se mladi v Sloveniji najkasneje odločijo za samostojno življenje oziroma za selitev od svojih staršev, je opozoril Lukšič. Sicer je razveseljivo, da so doma zadovoljni in da imajo najboljše starše, po drugi strani pa je to skrb zbujajoče, saj je odselitvena zmožnost povezana z vprašanjem novih generacij. "Ni dobro, da se otroci za svoje otroke odločajo kasneje, ker gre za slabši genski material," je bil prepričan Lukšič. Z odseljevanjem od doma so povezani tudi drugi dejavniki. V vsej Evropi na primer vodimo med državami po deležu študentov med populacijo, staro od 20 do 24 let, je navedel minister Lukšič. A po kakovosti študija, kar izhaja tudi iz vsote, ki jo temu področju namenja država, pa smo slabi, je potrdil.

Delajo ponoči in ob koncih tedna

Med največjimi problemi je po mnenju Lukšiča brezposelnost mlade generacije. Delež mladih z redno zaposlitvijo za nedoločen čas je v zadnjem desetletju izrazito padel. V 29. letu starosti je leta 2000 takšno zaposlitev imelo približno 60 odstotkov, leta 2010 pa le še 48 odstotkov mladih. V istem obdobju se je tudi občutno povečal delež mladih, ki sebe doživljajo kot brezposelne. V tej zvezi je še posebno skrb zbujačoče hitro povečevanje števila brezposelnih diplomantov. Če je leta 2000 dosežena terciarna stopnja izobrazbe za več kot dvakrat zmanjšala verjetnost, da se mladostnik znajde v položaju brezposelnosti, je ta prednost do leta 2010 skoraj v celoti skopnela. Zato je po Lukšičevem mnenju zakon o malem delu, ki naj bi prinesel do 10.000 novih stalnih zaposlitev, dobrodošel.

Mladi danes bežijo v terciarno izobraževanje, da se izognejo brezposelnosti, je opozoril Debeljak. Pri tistih, ki imajo delo, pa je vprašljiva tudi njegova kakovost. Zaposlitev namreč nima le ekonomskega pomena, je opomnil. Pri nas so mladi močno izpostavljeni fleksibilnosti na delovnem mestu in nadpovprečno pogosto delajo ob večerih, ponoči in ob nedeljah. "Na tak način si ne morejo privoščiti družin in vzgajati otrok."

Mladi navdušeni nad prostovoljstvom

Sicer pa po rezultatih raziskave sodeč mladi pri nas niso brezbrizni. So zelo dejavni, posegajo tudi po neformalnem izobraževanju in se ukvarjajo s prostovoljstvom, je še poudaril Lukšič. Vse več je takšnih, ki se ukvarjajo s športom, in med mladimi je vse manj kadilcev.

Vendar pa je raziskava opozorila tudi, da število mladih v Sloveniji zelo hitro pada. V zadnjih desetih letih se je zmanjšalo za 11 odstotkov, v naslednjem desetletju pa, kot je zapisano v končnem poročilu, lahko pričakujemo kar 20-odstotni padec. Število starejših (starih 65 let in več) prebivalcev na enega mladega se bo do leta 2050 v Sloveniji predvidoma skoraj potrojilo.

Ob tem pa so že danes mladi izpostavili, da so pri odločanju manj zastopani, da je njihova participacija pri odločanju nizka, da njihov glas ni upoštevan, kar je treba po Lukšičevem mnenju spremeniti.

Ključne besede: prostovoljstvo, nezaposlenost, mladi,

Datum: 18. januar 2011 (nazadnje spremenjeno: 4:55 23. oktober 2012)

Dokument: časopisni članek

Naslov: O Jeleni Topić

Avtor: Marko Cvetković

Vrsta vira: članek na spletu

Jezik/i: srbski

Spletna stran/povezava:

Vsebina (do 60 besed): Jelena Topić, novi simbol mladih na tleh bivše Jugoslavije, ki se je znašla pozabljena na robu družbe, tako kot mnogi mladi. Jelena je obsojena na nezaposlenost in revščino. Prispevek opozarja na vprašanja mladih v Evropi v času neoliberalizma in globalizacije ter krize kapitalizma.

O Jeleni Topić

Ovih dana je odjeknula vijest o djevojci iz Prijedora u Bosni i Hercegovini, malom gradu blizu hrvatske granice, naizgled daleko od Srbije, a opet i bliže nego što mislimo! Ta djevojka se zove Jelena Topić, i za mene ona je novi simbol svih mladih na ovim prostorima. Prijedor je grad za koji nikad ništa nisam čuo do skoro. Da li je Jelena zaslužna za to, jeste. Posljednji put kada je pominjan je vjerovatno bilo za vrijeme onog nesrećnog rata na prostorima ex Yu... ali danas on je mali simbol svakog mladog koji je u Jeleninoj koži. Grad blizu Evrope, a daleko od njenih vrijednosti, još dalje od sistema vrednovanja edukacije, poštovanja ljudskih prava na Balkanu, a meni lično kao da je u ulici pored. Jelena Topić možda mirno stoji i ćuti, ali ona zapravo priča jednu priču veoma bitnu za sve nas. Njena tišina je gromoglasna, udara direktno u glavu, i ja je totalno razumijem.

Svi se pitaju zašto, šta joj to treba? Jeleni je prosto pukao film i odlučila se na ovaj korak kako bi skrenula pažnju na položaj mladih na Balkanu, na sistem vrijednosti koji je uporno spušta na zemlju i ne dozvoljava da ispolji svoj talenat, svoj karakter.

Jelena nam pokazuje da to što ima dva fakulteta ne znači ništa. Da to što možda ne može da nađe posao ne znači ništa. Da to što bi možda htela da se usavrši čak i bez novčane nadoknade, a nema gdje, ne znači ništa!

Jelena nam poručuje da je Prijedor i mladi koji žive u njemu, grad bez budućnosti, grad koji ne živi već preživljava. Prijedor je samo još jedan Kruševac, Kostolac, Leposavić, Vrnjačka banja, Banja Luka, Cetinje itd. Još jedan grad koji mladima ne pruža ništa!

Jelena mirno stoji zato što hoće da pokaže šta sistem traži od nje! Da ćuti, stoji, ne prigovara, da se ne ističe govorima, da ne poziva da nešto što državi ne odgovara, a za uzvrat ne dobija ništa!

Koliko je samo smjelosti u toj curi! Koliko hrabrosti. To ogledalo što je držala je pokazatelj da smo mi kao i ona. Pogledajte se u ogledalo u njenim rukama i shvatićte da je Ona Ti, da si Ti Ona.

Jelena nam poručuje da više ideje nema osim ove. Da je ćutanje poruka najjača. Da i u Srbiji treba da se stoji. Da i u Srbiji treba da budeš pokoran, da trpiš torturu, da

preživljavaš. Taj isti Prijedor je i moj grad.

Danas sam opet ustao i nagnuo da tražim posao. U sličnom sam poziciji kao i Jelena. Beograd mi možda prividno nudi mnogo više, a zapravo je mali kao i Prijedor. Bezidejni, on nam nudi samo iluziju da će biti bolje.

Jelena je jedna od nas. Svih onih koji su na birou rada danima, mjesecima, godinama. Dani sporo prolaze, meseci i ovako i onako, ali godine što lete pa to je strašno!

Jelena je naša generacija izgubljene mladosti po ratovima, sankcijama, ucjenjivanjima drugih.

Jelena je ona djevojka koja skoro nije putovala, skoro nije nekom nešto poklonila jer nema para, koja ima talenat, a nema gdje da ga iskaže, koja želi samo da živi od svog rada, koja želi da se zaposli bez Veze, koja želi da stvori porodicu u Prijedoru, ali nema uslove.

Jelena nam poručuje da nas sistem ne vidi, ne prepoznaje. Da moje zvanje nema mjesta u sistemu. Da na oglasima za posao nema posla za mene. Da moram da se doškolujem. Da moram u stranku da bi mi bilo bolje.

Jelena je ona djevojka koja sluša svakojaka obećanja vlasti. Kojoj se smučilo da gleda naperlitane starlete koje obilaze pola svijeta i poziraju ispred svakog monumetalnog zdanja jer su zaboga vidjele da i drugi to rade.

Jelena je ona djevojka koja neće obići svijet. Jelena je ona djevojka koja se nije skinula da bi bila primijećena!

Ja sam Jelena! Moji drugovi su Jelena. Generacijama koje dolaze ne želim da budu Jelena.

Svoj rođendan, onaj 18ti sam proslavio u podrumu... bilo je bombardovanje Srbije. Od tada do danas neke stvari su se promijenile... neke nisu. Sistem vrijednosti se usadjuje u porodici, ne na tv-u. Sistem vrijednosti više ne postoji u Prijedoru. Sistem vrijednosti kreiraju oni koji su gotih bili mladi, bili tinejdzeri. Oni koji su tih godina furali maliziju, kappa trenerku, kojima su uzori bili oni koji su spavali po hotelima, vozili dobra kola, koji su se obogatili.

Te generacije i dan danas imaju korijene u našem sistemu, te generacije su neizbježne, te generacije ti omogućavaju posao, te generacije ne dozvoljavaju Jelenu da nadje svoje mjesto u sistemu! Ja sam još uvijek u podrumu! Jelena stoji, a obišla je svijet! Jelena predstavlja svoju porodicu, svoj sistem vrijednosti.

Jelena ne želi da ode iz Bosne, iz Prijedora.

Jelena ne želi da se smara kući od nemanja posla.

Jelena nema priliku da pokrene nešto svoje.

Jelena nema 2 godine iskustva, da bi dobila priliku.

Jelena ima sebe i svoj sistem vrijednosti!

Jelena ne želi da je ponižavaju.

Jelena ne želi da oni sa kupljenom diplomom imaju prednost.

Jelena da je htjela, mogla je da ode iz zemlje i bori se na nekom drugom mjestu.

Jelena mirno stoji dok život pored nje prolazi. Isti onaj kao i juče, isti onaj koji ne uliva nadu za bolje sutra.

Jelena je sada, u meni, dobila podršku!

Jelena se bori i ja je podržavam. Makar i ovako, ovih tekstem.

Dopunite i vi zašto Jelena ćuti... vjerujem da ćete naći zašto. E baš zato!

Ključne besede: mladi, revščina, nezaposlenost, protest,

Datum: 23. oktobar 2013

Jelena, nepomični kip sredi ulice.

STRUKTURA KNJIŽNJICE

V knjižnici tečaja ECIL je moč najti vrsto virov, na primer :

- Znanstvene članke
- Filme & Video posnetke
- Predstavitve
- Časopisne članke
- Knjige/poglavja knjig
- Pripomočke/navodila
- Radijske programe
- Slušni posnetki
- Televizijske programe
- Projekte
- Fotografije
- Karikature

Dokument: Časopisni članek

Naslov: The boomerang generation: Forced back to the nest by lack of jobs and high cost of living

Avtor: Neznani

Vir: The Independent

Jezik/i: angleški

Spletna stran/povezava: <http://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/the-boomerang-generation-forced-back-to-the-nest-by-lack-of-jobs-and-high-cost-of-living-9075762.html>

Vsebina (do 60 besed): Generacija bumerang se vrača domov po kratkem obdobju neodvisnosti.

Hitre spremembe pomenijo, da je Velika Britanija na robu kulturnega premika.

Ključne besede: mlajši, starejši, dom, družina, pozni odhod od doma

Datum: pridobljeno 22 maj 2014

STRUKTURA KNJIŽNJICE

V knjižnici tečaja ECIL je moč najti vrsto virov, na primer :

- Znanstvene članke
- Filme & Video posnetke
- Predstavitve
- Časopisne članke
- Knjige/poglavja knjig
- Pripomočke/navodila
- Radijske programe
- Slušni posnetki
- Televizijske programe
- Projekte
- Fotografije
- Karikature

Dokument: Časopisni članek

Naslov: Petina študentov staršem kupuje hrano in plačuje položnice Raziskava o vplivu revščine na družine

Avtor: Jana Vidic

Vrsta vira: članek, ki spremlja predstavitev radijske oddaje, Val 202

Jezik/i: slovenski

Spletna stran/povezava:

Vsebina (do 60 besed): Revščina, prekarno delo, prisilna medgeneracijska povezanost, vpliv revščine na družino

Datum: 28/4/2014

Petina študentov staršem kupuje hrano in plačuje položnice Raziskava o vplivu revščine na družine

Šokantna je ugotovitev, da študentje dajejo svojim staršem. Skoraj petina jih je namreč odgovorila, da, ko prejmejo štipendijo ali kaj zaslužijo, s tem denarjem plačajo kakšno od družinskih položnic ali pa staršem kupijo hrano," je povedala avtorica raziskave, dr. Darja Zaviršek s Fakultete za socialno delo. Manjša pilotna raziskava o vplivu revščine na družino je zajela 300 študentov in študentk ljubljanskih družboslovnih fakultet. "Vedeli smo, da bi starši svojim otrokom za normalno življenje v Ljubljani morali dajati več denarja, vedeli smo tudi, da ga prek Študentskega servisa ti lahko zaslužijo manj kot nekoč. Ta raziskava pa nam je prvič potrdila tudi, da je proces obraten."

In hkrati potrdila, da je med zmotnimi prepričanji o posledicah ekonomske krize zagotovo ta, da kriza ljudi povezuje, da jih dela bolj empatične, da izčisti družinske

vrednote in med najpomembnejše povzdigne predvsem medsebojne vezi.

Nekateri bi študirali, vendar delajo, da bi preživeli sebe in starše.

Več solidarnosti ...

“Več kot tretjina sodelujočih, starih med 18 in 25 let, je ocenila, da je kriza njihovo družino zelo prizadela. Zanimivo je, da so to prizadetost razdelili na ekonomsko in na čustveno-psihosocialno. Ko sem jih vprašala, ali se je v družini povečala solidarnost, so rekli, da se je solidarnost v finančnem smislu povečala. Da bolj pazijo, kaj kupujejo, da ne hodijo več na izlete in počitnice. Če kdo potrebuje denar, da bi, denimo, lahko še naprej obiskoval tečaj badmintona, se zato kdo drug odreče čemu ... V finančnem smislu se torej solidarnost v družini povečuje”.

... a tudi več konfliktov

»Po drugi strani pa na čustveni ravni prihaja do več konfliktov in kažejo se težave v duševnem zdravju. Do tega prihaja bodisi zato, ker so družinski člani prisiljeni preživeti več časa skupaj, saj niso v službi in ne družijo se več toliko z drugimi ljudmi, ker kave ne morejo plačati niti sebi, ali pa se konflikti povečujejo zato, ker delajo več in se skoraj ne vidijo. Ena od študentk je zapisala, da, ko pride za konec tedna domov, gre takoj delat v bližnji lokal, pa tudi oče je veliko manj doma, saj skuša več zaslužiti kot voznik in podobno. Skoraj dvajset odstotkov vprašanih je povedalo, da si gredo na živce, da je več tudi verbalnih sporov. Dobra dva in pol odstotka jih tudi meni, da bi se starši, če ne bi bilo ekonomskih zadržkov, ločili. Več kot tretjina se jih želi osamosvojiti, pa se ne morejo. To potrjujejo tudi podatki, da je v Evropski uniji le še v Bolgariji večji delež odraslih otrok, ki še živijo pri starših. Pri nas ostajajo doma tudi do 32. leta, kar je neprimerljivo z zahodnimi državami.”

Ne le prekerno delo, tudi prekerno življenje

“Kar me je zelo šokiralo, pa čeprav vemo, da je tako, je tudi izraženi strah: 44 odstotkov sodelujočih je namreč odgovorilo, da jih je strah tega, da bi starši izgubili

službo, ali pa so jo že. Strah jih je, kaj bo z njimi in če to pomeni, da ne bodo mogli doštudirali. In ta strah, ki je prisoten vsak dan, pomeni, da imamo ne le prekerne pogoje dela na delovnem mestu, kar pomeni slabe dohodke in slabe pogoje za delo, pač pa, da se pojem prekernosti seli tudi v vsakdanji način življenja. Strah, tesnoba in negotovost se selijo tudi vanj. Toda ta strah vodi v frustracijo, ta je povezana z jezo, jeza pa z agresijo. In za Veliko Britanijo že vemo, da se je nasilje v družinah zadnja tri leta povečalo za 40 odstotkov. Čeprav so od konca osemdesetih let s številnimi kampanjami delež nasilja v družini že močno zmanjšali.”

In če so rezultati zadnje, pred skoraj štirimi leti opravljene raziskave v Sloveniji pokazali, da kakšno vrsto nasilja doživlja vsaj vsaka peta ženska, pomeni ta neprostoVOLjna ekonomska soodvisnost družinskih članov, ki jo kriza zadnja leta še pogloblja, zanesljivo pot v povečanje nasilja tudi pri nas, je nedvoumna dr. Darja Zaviršek.

Vse bolj “človek človeku volk”

“Tudi to je pokazala moja raziskava, da se ljudje manj družijo, ker nimajo denarja niti za kavo, kar je seveda za krizne čase značilno. Sarajevčani so, denimo, v času vojne opustili svoje tradicionalno druženje ob kavi tudi zato, ker zanjo ni bilo več denarja, da bi se vabili na ta obred. Toda tudi po krizi se ti starodavni obredi nič več ne integrirajo v družbo, pač pa preprosto izginejo.”

Zato je kljub vsesplošnemu prepričanju, kako zelo da kriza povezuje ljudi in družine, to v tem primeru daleč od resnice: “Mislim, da ta kriza ljudi ne bo povezala, pač pa jih sili bolj v to predmoderno pozicijo ‘človek človeku volk’, saj se solidarnost hitro izčrpa. Tudi študentje pravijo, da njihovi starši sorodnikom in prijateljem denar posodijo samo enkrat, potem pa ne več. Kar potrjuje, da se solidarnost hitro izčrpa in da je povezana z lastnimi občutki negotovosti.”

Dr. Darja Zavirsek

Prepričana sem, da so statistični podatki prikrojeni!

In še komentar dr. Zaviršek o zagotovilih pristojnih skrbnikov socialnega sistema, da smo v vrhu držav z najmanjšo stopnjo revščine in da je Slovenija nedvomno še vedno tudi socialna država.

“Mislim, da pri nas nedvomno velja tisti vic, kako stopnjujemo pojem lažnivec: lažnivec, večji lažnivec in nato statistika. Mislim, da je ogromno števil v Sloveniji prikrojenih, ne more biti drugače. Neko družbeno tolerirano prikrojevanje je že pri podatkih o brezposelnosti, saj te ljudi redno skušajo izbrisati iz statistike ...”

Ta frustracija je neznosna

In ne le kot profesorico, ki je v vsakodnevnem stiku z mladimi, zaskrbljenimi zase in za prihodnost svojih staršev, dr. Zaviršek skrbijo tudi posledice, ki jih bo, pa čeprav prikrojena, vse večja revščina, pustila v družbi: »Več stvari me skrbi. Ena je očitno odhajanje mladih v tujino, desetisoče jih je že bilo v zadnjih letih. Ob tem država skrivno kompenzira revščino s tem, ker so prisiljeni dnevno odhajati na delo v Avstrijo ali Italijo. Skrbi me, ker se celotna profesionalizacija sploh ne more razviti. Če je človek ves čas v strahu, ali ga bodo naslednji mesec premestili na neko drugo delovno mesto, se strokovnost ne more razviti. Ne more se razviti profesionalnost. Tudi zato, ker so na vsakem koraku neke finančne omejitve. Res me skrbi, ali bo država s svojimi ustanovami sploh še lahko kolikor toliko dobro delovala, saj na področju socialnega varstva že razpada, pravijo strokovne delavke in delavci. In še nekaj: če je človek viden samo kot strošek, kot telo, ki se ga lahko administrativno prestavlja ali pa odstavi, se to prenaša na vsa področja človekovega delovanja. Zato mislim, da se bodo povečale tako obolevnost za depresijo kot tudi frustracije, ki se bodo nadaljevale v nasilje. To sporočilo, da imajo nekateri ljudje samoumevno veliko, drugi pa, kljub vsemu trudu malo ali nič, je neznosno.

STRUKTURA KNJIŽNICE

V knjižnici tečaja ECIL je moč najti vrsto virov, na primer :

- Znanstvene članke
- Filme & Video posnetke
- Predstavitve
- Časopisne članke
- Knjige/poglavja knjig
- Pripomočke/navodila
- Radijske programe
- Televizijske programe
- Projekte
- Fotografije
- Karikature

Dokument: Časopisni članek

Naslov: Nova slovenska družinska sreča

Avtor: Miha Manzini

Vir: Planet Siol

Jezik/i: Slovenski

Spletna stran/povezava:

http://www.siol.net/priloge/kolumne/miha_mazzini/2014/02/nova_slovenska_druzinska_sreca.aspx

Vsebina (do 60 besed): Na Slovenskem včasih otrok nismo imeli radi, danes jih ljubimo, so naša transcenedenca. Ker otroci odrasli ne urijo, se nemalokrat zgodi, da jih še takrat obravnavamo kot "moje ljubo nesposobno, dete pusti bom jaz". Matere otroke spremljajo ob vpisu na fakulteto in podobno, sodelujejo v odločitvah kot so vpis na doktorski študij.

Ključne besede: družina, mati, razmereje med materami in odraslimi otroki, odločanje, mladi, fakulteta, nastanek otroštva, čustva, bližina, denar

Datum: 28/2/2014

Nova slovenska družinska sreča

Slovenskemu gradbeništvu se obeta svetla prihodnost: predavalnice izobraževalnih ustanov bodo morali precej razširiti, da bo prostor za učence, mame in njihove odvetnike.

Pred skoraj štirimi leti sem pisal o [maminih sinčkih](#) in med pripravljanjem prispevka sem spraševal kadrovice, ali mame kdaj spremljajo kandidate na pogovore za službo (odgovor: "Da, celo za pilota! Čisto zares."). Vprašal sem v študentskem referatu, ali je že kdaj mama pospremila sina vpisat doktorat (odgovor: "Da."). Po objavi sem dobil precej odzivov, od katerih je večina veselo vzklikala: "Ja, Manzini, česa vse se ti ne izmisliš! Kakšna pisateljska domišljija!" Skratka, opisoval naj bi nekaj povsem izmišljenega in celo nemogočega.

Leta so minila in pogledjmo letošnje naslove o informativnih dnevih na fakultetah: [Z mamami prvič na fakulteti](#), [Mami, greva na faks](#). Branje je zanimivo: bodočo študentko psihologije spremlja mama, ker se sama ne zna odločiti (očitno se bo vpisala na pravo izobraževanje). Druga mama noče vplivati na sina, prišla mu je samo malo

namignit, kateri faks je zanj pravi, sicer pa bo podprla vsako sinovo odločitev (aha). ltd.

Od deset do 25 odstotkov staršev sedi ali bi sedelo ob potomcu na univerzitetnem informativnem dnevu. Kako je na srednjih šolah? Nekateri starši so še sramežljivi in vprašajo na spletnem forumu, ali lahko svetijo zraven. Odgovor: "Ko smo mi šli, ni bilo enega dijaka brez starša!"

Pustimo srednješolce, ostanimo na univerzi, kamor hodijo polnoletni in torej opravilno sposobni ljudje.

Odzivi bralk

V večini primerov je gonilna kontrolna sila seveda mama. Zakaj je tako, sem že pisal, preberite kolumno [slovenska mama](#).

Odzivi takih mam se vedno končajo pri ugotovitvi, da gre za staro slovensko tradicijo skupnega življenja, kjer tičimo skupaj, ker se imamo radi in nam je tako fajn. Skratka, poleg samostojnosti imamo še dodatne "tisočletne sanje slovenskega naroda"^{TM}.

Devetnajsto stoletje

Kar je čista laž. Preberite si odlično zgodovino otroštva na Slovenskem, Prvotno besedilo življenja, ki jo je napisala Alenka Puhar. Šestletniki so odhajali od doma, delat, za otroštvo ni bilo ne denarja in ne časa. Edino, kar je vsaj malo skupno z današnjimi časi, je odsotnost očetov – še vedno so nekje, nihče ne ve, kje, v službah, za šanki ali na polarnih ekspedicijah (spotoma, popisi prebivalstva ranjke Avstrije kažejo, da je bilo na Kranjskem dejansko največ žensk glede na moške v celotnem cesarstvu, torej so bili Slovenci tudi zares fizično odsotni).

Poglejmo novico, ki se je medijem zdela primerna za božično vzdušje leta 1892 in kaže odnos do otrok (in čustveno odsotnost očeta!). Vsi so šli zdoma in štiriinpolletna punčka je pazila na svojega dvoletnega bratca. "Našla sta žveplenke ter se igrala z njimi. Uname se obleka deklici, ki zbeži iz hiše, teče po cesti proti Brezju ter se par sto korakov od hiše vsa opečena zgrudi na tla. Njen stari oče pobral jo je mrtvo. Žalosten Božič za mater, a vesel za otroka!"

Starši so doma – če so si to lahko privoščili – pustili le tistega otroka, ki jim je bil namenjen za strežbo na stara leta. Saj bo dedoval, a prej bo garal in se prilizoval, da mu bo postrgalo jezik in ožulilo roke. Drugi pa so delali, tudi po cele dneve in noči. Še vedno je živ pregovor: "Kdor ne dela, naj ne je!"

Otroke so dajali v rejo iz mnogih razlogov. Še Ana Jelovšek zato, ker se pač z otroki ni rada ukvarjala – in tu je presenetljivi razvoj, ki smo ga doživeli v XIX. stoletju in

očitno potem tam obtičali, saj se stalno vračamo, dokler ga ne razrešimo.

Prešernova partnerica lahko otroke zavrne in se nihče ne razburja. Konec stoletja pa Cankar ustoliči kult matere, ki se nam danes zdi naraven in od vekomaj, čeprav so imeli še začetek tistega stoletja malikovanje ženske za nekaj nenašega, za nemško popačenost. Ivan Cankar je bil pisatelj, v katerega nevrozah se je narod najbolj videl in jih najbolj posvojil; torej ključna oseba slovenstva, kot ga živimo.

Odkrivanje čustev in bližine

Primerjava silne krutosti, ki smo jo Slovenci kazali do otrok v XIX. stoletju (in se v tem nismo razlikovali od preostalega sveta, le malo dlje smo potegnili vse skupaj, malo zamujali, kot vedno), in današnjega spremljanja otrok na univerze je prebudila tudi bolj vesele odzive. V sobotnem Večeru (22. 2. 2014) vam priporočam v branje pogovor z dr. Christianom Gostečnikom, teologom in psihologom, dekanom Teološke fakultete v Ljubljani na to temo, ki jo komentira zelo optimistično.

Po njegovem so se starši prebudili, postali so senzibilni in se več pogovarjajo z otroki, otroci pa so malce podaljšali otroštvo (omenja tridesetletnike). Sklene pa z: "Mama je ženska, ki pomaga otroku, da gre od doma, to je njena glavna naloga." Pogovor vam res toplo priporočam, a se resno sprašujem, kdaj so ta leta, ko je treba pospremiti otroke od doma? Pri 31,5 leta, kot pravi statistika? Hm, grem staviti, da bodo šli naslednje leto otroci prej od doma, a le zato, ker jih bodo starši prijavljali v svojih vikendih in drugih stanovanjih zaradi nižjih davkov.

V primerjavi z XIX. stoletjem naj bi torej na slovenskem nastajala nova družinska bližina med starši in otroci, predvsem med mamami in sinovi. Ravno oni dan sem slišal gospo, ki je potarnala, da se je s sinom dve uri prerekala, kdo bo odnesel smeti. To je nedvomno čustven, vendar je mar tudi smiselni pogovor? V takih primerih so besede le izgovor za nedejavnost, za pasivnost. Včasih dolgo razpravljanje o smeteh ni ne čustvo in ne bližina, temveč le lenoba.

Denar

Ko nastane srednji sloj, nastane tudi otroštvo. Prvič v zgodovini so imeli ljudje toliko denarja, da ni bilo treba delati določeni skupini ljudi (kupili so torej čas za mlajše družinske člane). Slovenski kraji so bili prislovično revni in šele leta 1960 uradno v Sloveniji ni bilo več lakote. A desetletje pozneje so otroci še delali – Slovenci so zidali svoje hiše v tri nadstropja in pomagali so vsi, ki so pač mogli. Otrok je pač nosil tisti zidak, ki ga je lahko zagrabil. Še vedno starša nista rekla sinu: "Ah, kar lepo bodi doma in brenkaj na ukulele, da nama boš kakšno domačo zaigral na pogrebu!"

Je mogoče, da se je otroštvo začelo resno podaljševati šele z osamosvojitvijo? Da je bilo takoj po ločitvi od Jugoslavije dovolj denarja, da mladim ni bilo treba delati, ali pa so bili to že časi, ko dela niso mogli več dobiti?

Ker se nezaposlenost med mladimi viša tudi drugje po zahodnem svetu, sploh v mediteranskih državah, se kažejo razlike v mentaliteti. Mediteranski otroci se pač prej vrnejo k mami, kot bi to storil kak Američan, za katerega bi bil tak povratek skrajni osebni poraz. Pri nas ima zadeva določene lokalne posebnosti. Denarja seveda ne zmanjkuje vsem enakomerno. Zaloge, tudi v nepremičninah, so docela v rokah starejše generacije in začetni z ničle v Sloveniji je težje kot v kaki drugi državi, saj ničesar, ampak prav nič ni narejeno za posameznika, ki bi bil povrh še podnajemnik. Od dovolilnic za parkiranje (ja, morate biti lastnik nepremičnine), prek sedežev podjetij (da, morate biti lastnik nepremičnine ali imeti njegovo dovoljenje) do pakiranja hrane v trgovinah (štirje zrezki, štiri pleskavice, štiri ...).

Želja odrasti je nedvomno razporejena po normalni distribuciji. V našem sistemu jo lahko uresniči samo skrajni del populacije, sredinski lepo podleže udobnosti in ostane na terenu svojih staršev. In če gledate mladi hlodek, kako se vam valja po kavču, ga seveda začnete upravljati. V vašem območju je, na vašem terenu. Vaš je. Ne ravno vaše telo, ne čisto vaše življenje, a najbližji približek temu. Kot odhod od doma pri nas zahteva nečloveške napore, tako od staršev zahteva nečloveško voljo, da ne bi upravljali življenj potomcev.

Čas

Poleg denarja je za podaljšano otroštvo potreben tudi čas. Če lahko pasivno sedite doma in vas nekdo streže, mora tisti pač imeti poleg denarja za oba tudi čas za svoje početje. Pravkar berem neko ameriško uspešnico, v kateri junakinja dobi novo službo in ji tam pokažejo še pograde, na katerih bo lahko prespala, kadar se ji za nekaj ur ne bo splačalo voziti domov. Pozneje v romanu za nekoga začnejo govoriti, da je pravo čudo: spi kar 8 ur dnevno, hkrati pa v službi postori vse, kar je treba.

No, Slovenci nimamo takih problemov. Če je česa dovolj v teh krajih, je to prostega časa. Če se vrnemo v tista malikovana sedemdeseta, ga je bilo precej manj. Služba se je končala ob 14h, a potem se je začelo smiselno delo: zidava hiš in vikendov. Z osamosvojitvijo so bile hiše dozidane in začela se je višati nezaposlenost, torej je količina prostega časa rasla.

Ko je zidava zastala, bi to lahko vodilo do strašnih osebnostnih kriz, upora in celo revolucij, če ne bi ljudje dobili novega dela, ki so ga imeli za vrhunsko smiselnega: ponovno šolanje.

V šolah so se nenadoma domislili, da so družinske ustanove, ki morajo starše vključiti v čim več aktivnosti, predvsem pa jih zaposliti z domačimi nalogami, plakati, seminarскими itd.

Več je bilo prostega časa, bolj so se večale zahteve šole. Kar prinese določene posledice. Če je nalogo naredil starš, potem je seveda ne morete slabo oceniti, torej kmalu v osnovnih šolah postanejo vsi odlični. Če pa naloga ni najbolje ocenjena, se

starš počuti ogroženega in seveda pomisli na pravno varstvo. In tako je slovensko šolstvo odprlo vrata še tretjemu stolčku poleg učenčevega in maminega: odvetniškemu.

Zdaj pa najtežja posledica: starši so torej spuščeni v šolo. Nenadoma učitelj pravilno ugotovi, saj je starš tukaj, nimam jaz kaj vzgajati otroka. Starš si pa misli: eh, tole je vseeno šola, kar naj oni vzgajajo otroka. Vsi so zadovoljni: starši in šolniki, saj za mlade ni nihče več odgovoren. Otroci so začutili, da so figure avtoritete odvrogle avtoriteto in so ostale le še figure. Kako naj ponotranjš avtoriteto, če je nisi nikoli videl?

Skratka, na univerze zdaj prihajajo generacije, katerih starši so bili močno vključeni v šolanje in jim seveda ni jasno, zakaj naj bi po uspešno končani osnovni in srednji šoli nehali pred univerzo, ki so jo itak vedno hoteli končati, četudi v drugem telesu.

Napad odvisnosti

Višek časa in še vedno torej denarja bi bila dva od pomembnejših razlogov za novo slovensko družinsko srečo, a lani jeseni sem pobliže videl nekaj dogodkov, ki so mi dali misliti.

"Mama, grem sam!" je rekel mlad moški glas, ko sem se ravno spravljal na kolo. Taka preplašena odločnost je bila v njem, da sem zastal in pogledal. Mama je protestirala, sin vztrajal. Očitno sta se pripeljala v Ljubljano na ogled stanovanja in sin je pred vhodom v blok mamu ustavil in ji ni dovolil naprej. Sam bo študiral, sam bo tu živel, sam se bo zmenil. Polnoleten je. Mama vsemu temu ni mogla ugovarjati in sin je vstopil. Pogledal sem na uro, obrnil kolo in se delal, da popravljam verigo – skratka, lotil sem se antropološke metode, imenovane umazane roke.

Ženska je sedla nazaj v avto, zgrabila volan, izstopila, loputala vrata, spet sedla, naredila dva kroga okoli avta – in stekla za sinom v blok. Zdržala je šest minut in nekaj sekund sinove neodvisnosti.

Še dolgo, glede na agonijo njenega obraza. Trpljenje narkomana v krizi, odvisnika, ki se ne more obvladovati in mu gon trga celice. Človeka, ki je ostal sam s sabo, pogledal vase in tam ni našel ničesar.

Pomislil sem, da je zdajšnja slovenska družinska bližina v pomembni meri vprašanje kontrole.

Vesoljski program

Poglejmo tista mitična sedemdeseta leta, ki jih Slovenci tako objokujejo, skozi oči kontrole. Zdelo se je, da je Jugoslavija vrh in popek sveta. Najbolj uspešna, najbolj sodobna ureditev, raj na Zemlji. Neuvrščeni, masovni sprejemi za Tita, ki nam je mahal z ladje Galeb. Območje kontrole je bil torej ves svet. Le ta? Kje pa! V

Jugoslaviji so govorili o vesoljskem programu, pa o atomskem, skratka, od mikro- do makrokozmosa, vse je bilo naše. Potem je škripnil sistem, pa zid je padel, Jugoslavija je razpadla, nenadoma smo se državljani lahko poistovetili le še z eno manjših držav v Evropi.

Slovenija pa je začela razpadati še naprej, zgodila se je divja občinizacija in oni dan sem sredi Ljubljane poslušal mladeniče, ki so razpravljali o tem, ali je bil že kdo kdaj v Mariboru. Na mariborski strani pa se spomnim župana, ki je vedno poudarjal mejo, nekakšen krofov povratnik na Trojanah.

Svet se je nezadržno manjšal in z njim seveda občutek kontrole. Podjetja so propadala, ekonomski svetilnik sveta je ugasnil, nezaposlenost je rasla, upokojenci so postali vodilna sila (torej v obeh primerih vzdrževani ljudje, odvisni od drugih). Sveta pod našo kontrolo je vedno manj. Po zadnjih uradnih podatkih je 80 odstotkov pročelij v Sloveniji potrebnih obnove in to pri narodu, ki ima zidavo za edino svetinjo! Povedano drugače, 80 odstotkov prebivalstva ni več sposobnih kontrolirati niti zunanosti lastnega bivališča. Kako grenka misel.

A vstopimo v ta stanovanja: spet uradni podatki, več kot 30 odstotkov jih je za bivanje neprimernih, plesnivih, vlažnih ... Torej tretjina prebivalstva ne kontrolira niti svojega bivališča.

Katero področje sploh še ostane?

Otroci.

Slovenci smo v manj kot pol stoletja prepotovali dolgo pot od osvajanja vesolja do kolonizacije otrok.

Slovenski kolonializem

Temelj naše družbe je ukvarjanje z drugim; ne vidimo se v sebi, temveč na obrazu drugega. In nenadoma smo iz občutka sedemdesetih, da nas ves svet gleda in smo krona stvarstva, padli v kruto realnost: ponovno smo postali stranski žep Evrope. Prištejmo še našo prislovično zamudo in ugotovimo lahko, da so imeli še nedavno veliki narodi kolonije, ki so jih kontrolirali, zdaj pa jih imamo, z zamudo, tudi mi: naši tuji teritoriji so naši otroci.

Slovenske prevelike hiše so bile že načrtovane v ta namen: pritličje je za matično državo, prvo in drugo nadstropje za kolonialne odvisnike. In ko zjutraj mama iz pritličja odide k sinu v prvo nadstropje, je to v resnici belgijski kralj, ki gre kruto vladat v svoj Kongo.

Ne moremo več zidati hiš, zato gradimo otroke. Nimamo občutka, da lahko vplivamo na lastno prihodnost, zato bi preskočili generacijo.

Vladajoči vztraja, ker dobiva občutek moči, vladani pa udobje in izgovore žrtve. Sožitje bo trajalo, dokler bo na voljo zadosti denarja in/ali časa. Ko zmanjka enega ali drugega, se bodo začele osvobodilne vojne.

Šele ko se bo zadosti Slovencev osvobodilo kot posamezniki, bodo lahko sestavili svoboden narod, če bodo pač tako hoteli.

Kolumne izražajo stališča avtorjev, in ne nujno tudi organizacij, v katerih so zaposleni, ali uredništva Planet Siol.net.

Ključne besede: [Miha Mazzini](#)

STRUKTURA KNJIŽNJICE

V knjižnici tečaja ECIL je moč najti vrsto virov, na primer :

- Znanstvene članke
- Filme & Video posnetke
- Predstavitve
- Časopisne članke
- Knjige/poglavja knjig
- Pripomočke/navodila
- Radijske programe
- Televizijske programe
- Projekte
- Fotografije
- Karikature

Dokument: Internetni članek, kolumna

Naslov: Slovenska mama

Avtor: Miha Manzzini

Vir: Planet Siol

Jezik/i: Slovenski

Spletna stran/povezava:

http://www.siol.net/priloge/kolumne/miha_mazzini/2011/09/slovenska_mama.aspx

Vsebina (do 60 besed): Legendarna slovenska mati, ki se žrtvuje, kjer je to njena potreba in njen vpliv na odraščanje njenih otrok. Vloga janzenizma v tovrstnem odnosu.

Ključne besede: odraslost, mati, pubertnetnik, Amerika , Ivan Cankar, janzenizem

Datum: 15/6?2011

VSEBINA

Slovenska mama

Prispevek, v katerem se avtor obrne k prenašalkam slovenstva.

Sobotno jutro sem čakal v vrsti za kruh, ko je stara gospa pred menoj prosila prodajalko, naj ji položi štruco v nakupovalni voziček, saj sama ne more dvigniti roke, "ker je včeraj sinu zlikala 25 majic"! Srečal sem jo spet pri izhodu. Blagajničarka ji je zlagala nakupljeno v voziček, gospa je še kar kazala otrplo roko in dodala: "Mudi se mi, veste, sin gre z družino na izlet in jim moram pripraviti sendviče."

Spomnil sem se velike knjigarne ob obali v ameriški zvezni državi Oregon, enkrat lani, ko je starejša gospa odprla vrata tudi zunaj delovnega časa, češ, saj nima početi kaj drugega. Med klepetom je povedala, kako zadovoljna je – prejšnji dan so jo otroci povabili na kosilo. Nekaj let se niso videli, pri osemnajstih so šli od doma kot zopni pubertetniki, zdaj pa so sedeli za isto mizo, se odraslo pogovarjali in "nisem mogla odtrgati pogleda od njih – kakšni čudoviti ljudje so postali! Nazadnje, ko sem jih videla, smo se samo prepirali, zdaj pa so bili samostojni odrasli ljudje, vsak s svojim poklicem in službo, družinami, kakšno zadovoljstvo". Dogovorili so se za skupne počitnice naslednje leto, v deželi, ki je niso nikoli videli, ona pa jo je zapustila kot otrok.

Prvo gospo imenujmo slovenska mama, drugo pa ameriška. Prva se nesebično razdaja, lika, gara, vstaja prej, da so sendviči narejeni, ko se otroci in vnuki zbudijo, roka se ji suši od truda – 25 majic! Druga je lastnica knjigarne, povsem prevelike za tisti kraj, a z izjemnim izborom knjig, in jasno je, da svoje delo opravlja z veseljem.

Kako je to strašljivo, mar ne? Skrbna slovenska mati v primerjavi z ameriško, ki se ukvarja s svojim življenjem in poslom, tridesetletni otroci pa kar sami blodijo po svetu.

Tako zanemarjanje otrok nas Slovence boli! Je čas, da pokličemo socialno službo ali pa smo trčili ob pomemben element slovenstva? Verjetno celo najpomembnejši.

Za ščepec biologije

Za trenutek odložimo romantiko in si nadenimo industrijska očala: mama je vodilni element procesa, ki na koncu naredi izdelek.

Takoj boste pomislili na očete in prav imate. Tole pisanje je dolgo nosilo delovni naslov Slovenski starši, a sem si nazadnje premislil. Tradicionalno slovenstvo je patriarhalna družba, v kateri pa moški funkcijsko niso več od trotov za razplod. V vzgoji in življenju so odsotni. Poglejte le slovensko literaturo in film – očetov nikjer, kot romantična želja se pojavljajo šele zadnja leta. Zakaj je tako, bo kmalu postalo jasno.

Osnovno programiranje naših možganov se izvede do petega leta starosti. Način, na katerega otrok vsrka svoje okolje, je fascinanten. Posebne nevrone imamo, ki se imenujejo zrcalni nevroni, in si jih – s poenostavitvijo – predstavljajte kot izjemen pripomoček za posnemanje. "Kopiraj! Kopiraj! Kopiraj!" se polnijo otroški možgani. Posnemanje ni učenje, je več od tega – je vživljanje v drugega, kjer se vzor in posnemovalec za trenutek združita v eno.

Ženske so dragocene, saj jim dozori eno samo jajčece v luninem mesecu; spermijev je pa povsod dovolj in nobene škode ni, če jih kakšna milijarda pogine, z lastnikom vred.

Ker posnemanje poteka v ranih letih, se ne more ukvarjati z jezikom, marveč s telesom in njegovo govorico. Kako naivno bebavi so starši, ki otroku s cigareto v roki pridigajo o škodljivosti kajenja ali pa ga silijo nositi čelado na kolesu. Če si jo bodo pred vožnjo nataknili sami, otroku še reči ne bo treba, saj je njegov posnemovalni način vključen.

Otrok torej največ posnema tistega, ob katerem preživi največ časa. Pri čemer pa se fantki razlikujejo od punčk. V nekem poskusu so matere z enoletnimi otroki dali v sobo, prej pa so materam povedali, da je na mizi vaza, ki se je otrok ne sme nikakor dotakniti – pri čemer mati za prepoved ne sme uporabljati besed. Dogajanje so snemali s hitrimi kamerami in pozneje analizirali vse drobne gibe in poglede. Punčke od desetkrat do dvajsetkrat pogosteje vzpostavljajo očesni stik z materami in tako so takoj začutile materino željo in se jih večina vaze ni dotaknila. Fantje so najprej stekli k prepovedanemu predmetu.

To je spet posledica biologije. Ženske so dragocene, saj jim dozori eno samo jajčece v luninem mesecu; spermijev je pa povsod dovolj in nobene škode ni, če jih kakšna milijarda pogine, z lastnikom vred. Moški smo slabše programabilni, ker s tem družba doseže novosti; ženske bolj, saj s tem doseže stabilnost.

Izdelki mater

Poglejmo zdaj izdelke ameriške in slovenske matere. Otroci prve so samostojni odrasli ljudje z lastnimi življenji, zato ima tudi mama svoje življenje. Ko se njihove poti srečajo, za mizo sedejo odrasli in uživajo drug ob drugem.

Sin slovenske matere iz uvoda ni sposoben sam zlikati 25 majic. Možno je, da so se nabirale zelo dolgo, a skrbna slovenska mama tega ne bi gledala. Meni se gajbica majic nabere po intenzivnem športnem tednu, ko jih neprestano preoblačim. Možno je torej, da je sin celo športnik, torej fizično nedvomno zdrav in sposoben človek. Še več, našel si je partnerico, zaplodil otroke – družino ima, ki pa ni sposobna poskrbeti zase. Res bodo šli na izlet, a pomrli bi od lakote in žeje, če jih mama ne bi poprej oskrbela.

Naša osnovna programiranja se spreminjajo zelo počasi.

Izdelek slovenske matere torej ne more preživeti sam, s svojimi močmi. Za delovanje potrebuje mamo, torej je še otrok, pa čeprav je dopolnil štirideseto ali več. Gre torej za izdelek z okvaro, nepopoln proizvod, falirano eksistenco, skratka kilavo dete.

Zakaj bi bil pri nas materinski ideal vzgojiti nepopoln izdelek?

Naloga slovenske matere

Bralcu lahko pred očmi vstane podoba nekakšne zlobne čarovnice, ki namenoma uničuje otroke. Kar seveda ni res.

Večina mam poskuša vzgojiti otroka, ki bo v danem svetu najboljše možno uspeval. Želi ga sprogramirati za največjo možnost preživetja.

Očitno ameriške matere želijo samostojne otroke, medtem ko slovenske kilave. V čem je ta družbena razlika?

Naša osnovna programiranja se spreminjajo zelo počasi. Osnove tega, kar imamo zdaj, smo postavili nekaj stoletij prej. Ameriška mama je takrat vedela, da bo moral sin na konja in osvajati nove teritorije, slovenska, da bo ostal doma. Danes ameriška mati ve, da bo moral otrok tekmovati v krutem svetu kapitalizma in se zanašati sam nase, slovenska pa, da bo najprej dolgo študiral, potem bo nezaposlen, nato upokojenec, skratka, država bo že poskrbela zanj.

Kadarkoli Drejc krene proti sovražniku, ženski ali celo delu, že mama odkima in sinko le skloni glavo in malce momlja.

Kakšno mora biti okolje, da je najvarneje sprogramirati kilavega potomca? Tuja oblast! Če ste narod, ki ima največjo možnost preživetja takrat, kadar ne misli s svojo glavo, kadar mora čakati odločitve šefov, ko je ubogljivost prednost, potem je slovenska vzgoja idealna! Angleže so s svojimi internati vzgajali za šefe, Američane za podjetnike, Slovence za pokorne delavce in uradnike.

Slovenska mati lomi sina zato, da ga gospodarju ni treba. Enkrat si spet oglejte prvi slovenski film Na svoji zemlji, ki je hotel biti junaški ep in ga tako tudi sprejemamo. Glavni junak Drejc pol filma ne stori prav ničesar! Točno ve, da bi se moral boriti z okupatorjem, da bi moral osvojiti Tildico in iti v gozd, pa nič.

Mama mu ne pusti. Kadarkoli Drejc krene proti sovražniku, ženski ali celo delu, že mama odkima in sinko le skloni glavo in malce momlja. Ko mame končno ni v kadru, v nekaj sekundah pobije pet domobrancev, zagrabi žensko in steče z njo v gozd. Očitno je imela gospa mama prav, da ga je tako pazila! Če ne bi bilo njenega budnega očesa, bi partizan Drejc razbijal po vratih Hitlerjevega bunkerja že jeseni 1941.

Če bi slovenski sin šel od doma pri osemnajstih, bi pri dvajsetih že ugovarjal šefu, pri

dvaindvajsetih bi imel svoje podjetje in prej ali slej bi se stepel z okupatorjem. Tako bi podložniški narod izgubil najboljše sinove, zato je bolje, da jih zatre kar sam.

Ko začne materi zdravje pešati ali si zaželi programiranje vnukov, išče sinu nevesto – mammo ver. 2.o, torej sebi podobno osebo.

Slovenski moški mora ostati doma, da je venomer na voljo materi za doprogramiranje. Da troši svojo energijo za vojne s starši namesto za lastno življenje in kariero.

Povezava mama-hči je biološko najmočnejša preslikava. Hčer je lažje naprogramirati, in ko je spolno zrela, gre lahko mirno v svet, veliko možnosti je, da bo kopija svoje matere. Fantje pa smo pri kopiranju slabši in zato delo slovenske matere ni nikoli končano. Najprej izvaja osnovno programiranje tja do sinovega 35. leta, ko gredo po slovenskih statistikah otroci od doma. "Od doma" seveda pomeni v višje nadstropje ali sosednjo stavbo, da mati lahko še vedno hodi prat in likat in servisirat sina, torej ga dodatno programirat. Ko začne materi zdravje pešati ali si zaželi programiranje vnukov, išče sinu nevesto – mammo ver. 2.o, torej sebi podobno osebo. Če jo najde, ne more biti povsem zadovoljna, saj se zaveda lastne edinstvenosti, sledili bodo prepiri; če jo ne, pa ženska takega sina ne bo prenašala in se bo lahko ločeni sin vrnil v mamino varstvo. Ko bo mama v domu ali v grobu, bo sin sam krenil v romantična osvajanja. Prepoznate ga po tem, da od intelektualnih sposobnosti ženske najbolj ceni likanje in kuhanje, od videza kimanje, od spolnih tehnik pa podajanje piva iz hladilnika. Pa seveda stanovanjsko neodvisnost, saj se bo takoj preselil k novi mami. Staro stanovanje ali hišo bo oddajal za osvežitev proračuna. Ko boste prišli na ogled in ga prosili, če lahko pomeče iz stanovanja vse tisto prastaro pohištvo, gobeline in ostalo šaro, bo zgrožen odskočil, kot bi v vas ugledal hudiča: "Ampak saj to je mamino!" Skratka, nič ne bo oddal, tako bo mama #2 vzdrževala še njegovo lastnino.

Zadeva je postala problematična v trenutku osamosvojitve Slovenije – ko naj bi nenadoma kilavi posamezniki začeli upravljati ne samo s svojimi življenji, marveč kar z vso državo.

Človek, ki v sebi ni samostojen, ne more v drugem ugledati samostojnega človeka in se pomeniti z njim. Ostaja otrok, zato obračunava in ravna po otročje. In če kritična masa ljudstva ni iz samostojnih oseb, potem ne moremo imeti uspešne samostojne države.

Razvajanje ni drugega kot preobleka za standardno slovensko vzgojo: če je bil prej otrok nesposoben in je zato mama likala, prala in delala namesto njega, je pri razvajanju otrok predober, da bi se s tem sploh ukvarjal, in spet starši vse naredijo zanj.

Slovenci smo vzgojeni za to, da se naslanjamo na vsako oporo, ki pride mimo, od mam do ideologij, in nas je strahotno strah razmišljanja z lastno glavlo.

Pojdite enkrat stat v knjižnico in poslušajte neprestane litanije: dajte mi nekaj, prosim, da mi ne bo treba misliti. Knjižničarke bi morale v svoji delovni opremi nositi colt 45, da bi tovrstnim strankam takoj izpolnile željo in jim v glave poslale nekaj, po čemer res ni več mogoče misliti.

Razvajenci

Porečete: "Ho, ho, ho, Mazzini! Zaostajaš! Prišlo je do mutacij, otroci so povsem drugačni, indigo ali kaj podobnega so, pri nas jim pustimo vse, nič jih ne programiramo!" Najprej, tudi neprogramiranje je prav tako programiranje, kot je neodločanje odločanje. Res pa je, da se je z zmanjšanjem števila otrok v zahodni civilizaciji in naraščanjem kupne moči pozornost preusmerila na najidealnejšega potrošnika – otroka. Izumili so otroštvo (ja, staro je šele nekaj stoletij) in razvajanje (torej neomejeno privoljenje za šoping), ki je prišlo tudi v naše kraje in se silovito prijelo.

Razvajanje ni drugega kot preobleka za standardno slovensko vzgojo: če je bil prej otrok nesposoben in je zato mama likala, prala in delala namesto njega, je pri razvajanju otrok predober, da bi se s tem sploh ukvarjal, in spet starši vse naredijo zanj. Kje je potem razlika? Svoj značaj izoblikujemo prek stvari, ki smo jih opravili, in neuspehov, ob katerih se učimo. Kadar nam je bilo vse prihranjeno, zaradi vsiljene nesposobnosti ali razvajenosti, se nismo postavili na lastne noge in ostajamo kilavo dete.

Samostojna Slovenija je zaradi brezperspektivnosti mladih in predobrega standarda starih postala zlata dežela za posesivne matere, ki so poleg psihološke in čustvene dobile v svoje roke tudi ekonomsko moč.

Če standardna slovenska mama otroku z vsakim dejanjem govori, da je nesposoben, nova mati razvajencu trdi isto. Kar otrok začuti in si izoblikuje novi, narcisistični jaz, v katerem kot godba na pihala napihuje stvari, za katere ni niti najmanj zaslužen – od očetovega avtomobila do diplome, ki mu jo je kupila mama. Ostaja pa prav tako nesamostojen in kilav, iščoč oporo, ker je breme sam sebi.

Samostojna Slovenija je zaradi brezperspektivnosti mladih in predobrega standarda starih postala zlata dežela za posesivne matere, ki so poleg psihološke in čustvene dobile v svoje roke tudi ekonomsko moč. Otrokom je pri nas jasno, da standarda staršev ne bodo nikoli dosegli, zato gredo vdano po liniji najmanjšega odpora in se sploh ne vzpostavijo kot samostojni ljudje. Kot je zapisal eden od kritikov mojega pisanja: naj grem stanovat pod most, če mama nima denarja, da bi mi kupila hišo?

Dežela trpljenja

Dohitimo tisto gospo, ki z otrdelo roko zaradi likanja hiti domov, in jo zasledujemo. Vidimo jo, kako je srečala tri prijateljice in povedala je vse o roki in majicah, zgodnjem vstajanju in sendvičih. Tudi kolegicam so se odprla srca, trpljenje prekipeva.

Najprej naj za slovenske pojme uvedem revolucionarno novost: trpljenje lahko razdelimo na dve vrsti:

1. potrebno,
2. nepotrebno.

Večina slovenskega trpljenja je druge vrste. Gospe ne bi bilo treba likati in ne vstajati. Tudi njenim kolegicam ne.

"Prasica lena egoistična, tvoj štiridesetletni sin se mora pa kar sam znajti!"

A kako bi potem začenjale pogovor? Nekoč sem bil na predavanju profesorja psihologije, ki je svoje študente za ves dan poslal prisluškovat na avtobuse mestnega prometa in beležit način, kako Slovenci vzpostavljamo komunikacijo: v 90 odstotkih s tarnanjem.

Zamislimo si, da bi se naša gospa pohvalila s tem, da je sin celosten, samostojen. Ne likam, ne perem, le igram se z vnuki, kadar to želim, in odlično se počutim! Kako bi se kolegice spogledale, veke bi se jim stisnile in jasna misel bi jim šinila iz oči:

"Prasica lena egoistična, tvoj štiridesetletni sin se mora pa kar sam znajti!"

O tem, zakaj moramo Slovenci toliko trpeti sem že pisal – če ste pod tujo oblastjo, morate tarnati, drugače bo gospodar mislil, da vam je lepo in vam naložil še več dela. Glasneje tarnate, manj boste delali.

Skodelica kave

Večino slovenskih arhetipov je ustoličil Ivan Cankar in njegov lik matere še vedno velja za ideal. To tiho trpljenje, ki pa ne joče v svoji sobi, marveč se namesti pred Ivanova vrata, da je sin ne bi slučajno spregledal, je vatel, s katerim merimo vse po vrsti.

Draga bralka, ste lahko v Sloveniji ženska polnoletnega otroka in ne trpite po nepotrebem? Se lahko uvrstite v onih 10 odstotkov nejamračev in v očeh okolice ostanete dobra mati?

In še osebneje: četudi zdržite in vzgojite otroke v samostojne ljudi, mar vam okolica ne nabija neprestanega občutka krivde, da bi zanje lahko storili še več, še več, vključno s kuhanjem kave?

Saj vas spominjajo in dražijo na sto načinov, ki jih vaša zavest spregleda, vtisnejo pa se v nezavedno. Recimo vrečka s sladkorjem, ki jo dobite ob kavi v čisto navadnem kafiču:

Matere so tiste
čudovite osebe, ki
lahko zjutraj
vstanejo, še preden
zadiši po kavi.

neznani avtor

Pakira:
Pakirnica Tims d.o.o.,
Loka 36, 4290 Tržič,
Slovenija

[Slovenski janzenizem](#), ta najbolj črna veja krščanstva, je pri nas čil in zdrav, kot bi se komaj rodil, ne pa dopolnil nekaj stoletij. Kot je zapisal Pavle Zidar: "Smo pač sinovi Cankarjeve O mati! Janzenizem je pri nas edini sistem, ki je uspel in se presegel in ki je danes prešel v institucijo. Veste, sistem zmeraj zmaga, ne človek."

Samostojna država ni prinesla nikakršne spremembe. Potrebovali bomo samozavedanje ali pa še nekaj stoletij nepotrebnega truda. Za prvo slabo kaže, bi rekel. Sploh če pomislim na slovensko šolstvo in kulturo, gnezdi vzreje novih in novih Ivanovih mater.

Šolstvo je itak največji temelj države in družbe, torej mora biti najbolj odporno za novosti. Miselnost jedra naših šolnikov je nekakšna mešanica sredine 19. stoletja in najslabše možne sodobne maske – pocukranega ameriškega new aga, kar naredi mešanico, ki še za bruhanje ni dobra. Popolna feminizacija poklica stanje le še dodatno slabša, saj smo ljudje narejeni za tekmovanje v skupinah – če boste imeli v zbornici trideset Cankarjevih mam, se bo takoj začela tekma za najbolj Ivanovo med njimi.

"Tudi jaz sem prav tako trpela, ko sem likala sinovih 25 majic!"

Hvaljena sodobna slovenska literatura ni sodobna nam, marveč Cankarju, in se z njim kosa v cukranju bralk. Pisal sem [o slovenskih literarnih junakih](#) in ciljno občinstvo teh pasivnih, nikoli nič krivih, a hudo trpečih junakinj so ravno sodobne Francke, ki tečejo za vozom ter solzne odložijo knjigo in pomislijo: "Tudi jaz sem prav tako trpela, ko sem likala sinovih 25 majic!"

Srečal sem nekaj oseb, večinoma gospa, ki odločajo na literarni sceni, in bil šokiran nad njihovo globoko janzenistično miselnostjo. Če se lahko s čim pohvalim glede literature, ki jo pišem, je odpor, s katerim jih navdaja. Tako kot pač nekrofilskega človeka prestraši stik z nedogmatičnostjo in življenjem.

Prostor v sebi

Naredimo miselni poskus in slovenski materi iz uvoda podtaknimo odraslega otroka, ki je samostojna oseba. Šla bo domov, zase hitro zlikala in si naredila zajtrk. Kaj pa potem? Ameriška mama ima svoje delo, svoje veselje – prava slovenska pa izgoreva za drugega in mu to neprestano tudi očita. Zdaj pa je tisti drugi samostojen!

Slovenska mati bo ostala sama s sabo, kar je njena največja groza. Nenadoma ni več drugega, s katerim se mora ukvarjati. Zazre se vase in tam, kjer bi morala videti lastno življenje, ni ničesar. Praznina, horror vacui, bivanje, ki je steklo v uravnavanje drugih, v teženje okolici, je ni zgradilo, marveč izvotlilo. Pognala se bo ven, panično, urejat tuja življenja, ne z zgledom, ker ga ne premore, marveč s sitnarjenjem, moraliziranjem in najedanjem, ker takemu človeku vzvišene besede lepo donijo v lastni praznoti.

Mamini sinčki

Prispevek, v katerem avtor sreča osebe, ki nikoli niso same. Ampak vedno z mamo.

Statistike pravijo, da se od vseh evropskih držav najpozneje osamosvojijo otroci v Sloveniji: moški pri 31,5 leta. Številka je pač povprečje: v revni družini z več potomci

morajo kaj hitro na svoje, edinci pa potegnejo z mamo tja do 40 in čez (spotoma: statistiki niti ne opazijo, da je kombinacija besede »otroci« in številke 31,5 mogoče rahlo smešna).

Oni dan, na eni od univerz, me je prešinila zamisel – v referatu sem vprašal, ali se je že zgodilo, da je mama pospremila sina na vpis doktorskega študija. Seveda, so rekli. Mama mu je tudi izbrala predmete in mu pomagala izpolniti obrazce. V mojih časih so te starši pospremili v prvi razred osnovne šole in še to le prvi dan, potem si se osamosvojil.

Prijateljica mi je omenila, da je delala mini raziskavo med bruci, ki so prišli študirat v Ljubljano, in niti eden izmed devetnajstletnikov ni zdržal prvega tedna, ne da bi nad nečim obupal in bi se morala mama pripeljati na pomoč – od obrazcev do urejanja tega in onega do prehranskih zadev. Zdaj so univerze že v vsaki vasi, da se mamam ni treba voziti tako daleč.

Ne dolgo zatem sem govoril s strokovnjakoma za kadrovske zadeve in debata je zašla na področja, kjer se v kadrovskih službah odpirajo novosti in zahtevajo največ svetovanja. Rekla sta: "Ja, kako ravnati z mamami, ki sinove spremljajo na razgovor za službo." Debelo sem odprl usta. Hm, le kako je videti tak pogovor?

Delodajalec: "Iščemo samostojno, odgovorno osebo, ki bo ..."

Sin: "Eee ..."

Mama (vskoči): "On je tak! Moj sin je točno tak!"

Začel sem malce spraševati naokoli in menda se je materino spremstvo zgodilo tudi že v podjetju, ki zaposluje pilote. Predstavljajmo si naslednji posnetek iz črne skrinjice:

Pilot: "Mama, kontrolor je rekel steza C, ne B!"

Mama: "Neznancu boš verjel, ne pa meni, ki skrbim zate že 40 let! A tak si! Nehvaležen! Steza C!"

Pilot: "Prav, mama, prav."

(kriki in konec posnetka)

Slovenci imamo pri vzgoji maminih sinčkov nekaj posebnosti, ki jih tokrat ne bi omenjal. A načeloma je trend enak v vsem zahodnem svetu – vedno več sinov se ne more odtrgati od mame, ostajajo otroci, vsekakor pa jih je veliko več v primerjavi s hčerkami. Zakaj?

Poskusimo z biološkim odgovorom. V ženskem organizmu so mejniki jasno vgrajeni – prva menstruacija pomeni odraslost, menopavza starost.

Moški tega nikoli niso imeli, zato so si družbe izmislile umetne mejnike: pri trinajstih je Špartanec odkorakal v bitko in se vrnil (če se je) kot odrasel. V afriških savanah je moral ubiti leva, ponekod se vreči z drevesa in podobno. Od smrtno nevarnih preizkusov so pozneje ostali le še običaji, kot so bar micva, birma in podobni. Zahodna civilizacija je rituale ukinila kot nekaj krutega, nemodernega, nepotrebnega. In nenadoma moški ne ve, kdaj je odrasel. Ne priteče mu

menstrualna kri, zato še pri štiridesetih lahko čepi doma in se dela dojenčka.

Rituali niso bili ukinjeni prav dolgo nazaj. Še pred nekaj sto leti ni bilo pubertetnikov, adolescentov in podobnih vmesnih stopenj, marveč le otrok in odrasel, vmes pa meja rituala.

Zadnji ritual odraslosti, kar ga pomnim v teh krajih, je bilo služenje vojske. Dvanajst mesecev v Jugoslovanski ljudski armadi je bilo ubijajoče dolgočasno leto v bebavi korporaciji, ki je častila neumnost in egalitarizem, ampak bil je ritual, ki je veljal za prestop iz otroštva. Nato so – po zgledu zahodnih dežel – tudi ta ritual spremenili v navadno službo. Iz službe se k mami lahko vrneš, iz rituala pa ne.

In kaj predlagam? Resno, brez heca: po končani srednji šoli bi moral vsak državljan za eno leto oditi na dobrodelno misijo v daljne dežele. Naj pomaga zdravnikom po Afriki, naj zida na Haitiju, naj se postavi na lastne noge; prvi mesec izjoka oči od želje po maminem skrbništvu, potem pa preživi šok in ugotovi, da je samostojna in zrela oseba. Odrasel, kratka.

STRUKTURA KNJIŽNJICE

V knjižnici tečaja ECIL je moč najti vrsto virov, na primer :

- Znanstvene članke
- Filme & Video posnetke
- Predstavitve
- Časopisne članke
- Knjige/poglavja knjig
- Pripomočke/navodila
- Radijske programe
- Televizijske programe
- Projekte
- Fotografije
- Karikature

Dokument: časopisni članek, intervju

Naslov: Mi nočemo opravičil, mi hočemo biti žrtve

Avtor: Dragica Korade. Oseba, ki jo intervjuva: Christian Gostečnik

Vir: Večer

Jezik/i: Slovenski

Spletna stran/povezava: <http://nov.vecer.com/clanek.aspx?id=201402226005040>

Vsebina (do 60 besed):

Ključne besede: odraslost, mati, sin, neodvisnost, odvisnost. Žrtev, podaljšano otroštvo

Datum:

Dragica Korade

Dr. Christian Gostečnik, teolog in psiholog, dekan Teološke fakultete v Ljubljani

"Poleg vsega drugega je najtežje vprašanje smisla." To, da v ničemer več ne vidimo smisla, je za patra Chistijana Gostečnika najhujša stiska našega časa. Rodil se je leta 1955 v Šmihelu nad Mozirjem. Iz klinične psihologije je doktoriral leta 1995 na Argosy University v Chicagu, dve leti kasneje je doktoriral iz teologije v Ljubljani, leta 1999 pa je napravil še doktorat iz psihologije. Ustanovil je tudi Frančiškanski družinski institut, kjer se preizkuša v vlogi psihoterapevta. Za Večer je ta blagi mož brez zadržkov govoril zlasti "o vsem drugem".

Prva poročila o informativnih dnevih, ki so bili konec minulega tedna, so spremljala tudi opažanja mnogih profesorjev, da prihaja na fakultete vse več dijakov v spremstvu staršev. Mnogi so se ob tem podatku zdrznili, ker so v njem odkrivali

preveliko zaščitniško vlogo staršev. Kako vi gledate na to novost?

"Tu imamo dva vidika. Prvi vidik je, da se morajo ti otroci znajti v zelo kompliciranem svetu."

No, ti otroci so stari 18, 19 let.

"Hehe, veste, svoj čaš je bila puberteta po ameriško teen - thirteen, nineteen, torej od 13 do 19 let. Danes pa se je puberteta zelo razširila. Zdaj imate ogromno ljudi, ki so stari 30 in več let in še vedno ne vedo, kaj bi sami s sabo počeli."

Kaj je torej dobrega v tem, da dijaka na fakulteto spremlja mama?

"Pozitivni vidik je v tem, da so se starši prebudili. Mi nismo imeli staršev, kot jih imajo ti otroci. Pozitivno se mi zdi tudi to, da so si ti otroci malo podaljšali otroštvo. Ni jim treba tako hitro odrasti in oditi v življenje. Spomnite se na velike umetnike od Michelangela naprej. Ti ljudje so pri svojih 24 letih ustvarili svoje največje umetnine, danes pa mladi pri 24 komaj zaslutijo, kaj bi v življenju sploh počeli. Če sploh kaj. To pomeni, da se je puberteta zelo podaljšala, zaradi česar mnogi tudi pri 30 letih še vedno ne vedo, kaj bi. Kar je pri tem pojavu pozitivno, je to, da so njihovi starši toliko senzibilni, da so rekli, dobro, bomo šli s temi našimi otroki malo dlje, do fakultete, ker je tudi svet drugačen, ker je svet postal silno zahteven."

Saj svet je vedno zahteven.

"Seveda je, ampak v dobi, ko smo se morali boriti za preživetje, so bile drugačne prioritete. Takrat je bilo treba preživeti, to je bila prioriteta. Danes pa so druge prioritete: kaj čutiš, kaj doživljaš, v kakšen svet odhajaš, si pripravljen, zakaj ne bi še malo počakal, zakaj ne bi še malo raziskoval, odkril različne zorne kote in bil še malo zasanjan. To stanje povzema tudi bolonjska reforma, ki za eno leto podaljšuje gimnazijo. Drugačna doba je. Tudi zato bi midva težko rekla, ali je to pozitivno ali negativno. Res pa je, da je čedalje več dijakov, ki dejansko ne vejo, kaj bi počeli sami s sabo, ker se popolnoma zanašajo na starše. To je skrb vzbujajoče. Istočasno pa je pozitivno, da so se tu srečali s starši. Vprašanje pa je, ali ti otroci res še potrebujejo starše ali starši bolj potrebujejo njih. Stvari so večplastne in na njih ni enostavnega odgovora. Če bi ga formuliral, bi bil sigurno narobe."

Na vašo fakulteto tudi prihajajo skupaj s starši?

"Redko, ampak pridejo. Med stotimi dijaki jih opaziš tudi kakih deset s starši. Tudi meni je to zanimivo, ker v mojem času tega ni bilo. Mi smo sami hodili po svetu."

Takrat je bilo to znamenje odraščanja."

Točno, eden od iniciacijskih obredov je bil. Danes pa ni treba odrasti? To me malo spominja na Gadamerja, ki je tisto, kar se je začelo pojavljati proti koncu prejšnjega tisočletja, strnil v tezo o pootročenju sveta.

"Sam vidim tu obe strani. Današnji starši so bolj naklonjeni otrokom, jih bolj razumejo, se več ukvarjajo z njimi. Z nami se pač niso mogli. Druga plat tega pa je, da jim enostavno ne pustijo odrasti, to pa je lahko problem."

STRUKTURA KNJIŽNICE

V knjižnici tečaja ECIL je moč najti vrsto virov, na primer :

- Znanstvene članke
- Filme & Video posnetke
- Predstavitve

- Časopisne članke
- Knjige/poglavja knjig
- Pripomočke/navodila
- Radijske programe
- Slušni posnetki
- Televizijske programe
- Projekte
- Fotografije
- Karikature

Dokument: Internetni članek

Naslov: Youth issues to priority

Avtor:

Vir: Delo

Jezik/i: Slovenski

Spletna stran/povezava: http://www.eurofound.europa.eu/spotlight-on/youth/youth-issues-top-priority?utm_source=website_spotlightonbox&utm_medium=website&utm_campaign=spotlightonyouth20130502

Vsebina (do 60 besed):

Young people have long been an important focus of policy at EU level and this is particularly true today. The current [EU Youth Strategy \(2010–2018\)](#) has the challenging objectives of:

- providing more and equal opportunities for young people in education and in the labour market;
- encouraging young people to be active citizens and to participate in society.

Addressing the youth employment crisis is at the top of Europe's political agenda, giving rise to the European Commission's [Youth Employment Package](#) and the [Youth Guarantee](#) from the European Parliament and Council of the EU, among other measures.

The strategy is committed to evidence-based policymaking and Eurofound's mission to provide knowledge to assist in developing social and work-related policies is highly relevant here. Eurofound's [four-year work programme 2013–2016](#) includes as a priority 'Youth in Europe - improving prospects for all'.

Crisis and jobs

Young people have been hit especially hard by the crisis. EU unemployment reached a record level of 10.9% in the first quarter of 2013, but the level among under-25s was much higher at 23.5%. In Greece and Spain more than half of young people were without work and rates in Portugal (38.2%) and Italy (37.8%) were also extremely high.

With youth unemployment at such critical levels, the key questions are 'Where are the jobs?' and 'How else can young people be helped?' Eurofound's recent work provides a broad range of inputs to developing youth policy:

- [Foundation Findings - Youth and work](#) analyses the labour market situation of young people and provides policy pointers towards improving it;
- [Helping young workers during the crisis: Contributions by social partners and public authorities](#): This study describes and compares initiatives across the EU;
- [Foundation Focus - Youth in Europe: Best days of their lives?](#) brings together summaries of Eurofound research on job creation for young people, employment quality and sustainable work.

NEETs and exclusion

Serious though it is, youth unemployment is only part of the problem. A particular challenge arises in relation to the disproportionate impact of the recession on young people under 30, even those with higher levels of education: about 14 million of those aged 15–29 are [not in employment, education or training \(NEET\)](#). Eurofound seeks to understand the economic and social consequences of youth disengagement from the labour market and education. Research in this area involves:

- [NEETs - Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe](#): This report researches the economic and social cost of the NEET phenomenon, gauging the cost to the EU to be in the region of €153 billion a year;
- [Young people and temporary employment in Europe](#): This comparative report examines reasons for the growth in temporary employment contracts across the EU and looks at access to social protection for young people on such contracts;
- [Working conditions of young entrants to the labour market](#): This comparative report explores the working conditions of Europe's young labour market entrants and how conditions have evolved in recent years, especially during the crisis;
- [Effectiveness of policy measures to increase the employment participation of young people](#): This report reviews the evidence on the effectiveness of 25 policies tackling youth unemployment in EU countries;
- [Recent policy developments related to those not in employment, education](#)

[and training \(NEETs\)](#): This comparative study reviews the policy response to NEETs across the EU27 and Norway.

Crisis apart, some young people face particular difficulties in accessing employment: for example, those who have a disability or other health problem are 40% more likely of becoming NEET than others. A policy of active inclusion is seen as the most appropriate for addressing these difficulties and the implementation of this policy at national level in 11 EU Member States is covered in the Eurofound report [Active inclusion of young people with disabilities or health problems](#) which also has information from 44 case studies of good practice.

Eurofound's 2013 report [Social innovation in service delivery: New partners and approaches](#) explores the involvement of new partners in social innovation, including in initiatives for young people.

The youth dimension is relevant across many areas of Eurofound research, including quality of life, where Eurofound's [third European Quality of Life Survey \(EQLS\) 2012](#) found important differences between age groups in relation to quality of life, social inclusion and the quality of society. These can be seen in detail by using the age-group filter of the [EQLS Survey Mapping Tool](#). EQLS data have also been used to compile a 2014 policy brief – [Foundation Findings: Social situation of young people in Europe](#).

Similarly, the [fifth European Working Conditions Survey \(EWCS\)](#) revealed that some aspects of the working conditions of young workers (under 25) differ considerably from those of older workers. These include employment contracts, skills and workplace risks; results can be explored using the [EWCS Survey Mapping Tool](#).

Future Eurofound work

Supporting young people in starting a business can help to address the youth employment crisis. In 2013, Eurofound carried out research on youth entrepreneurship, the characteristics of young entrepreneurs and how best to support them with policy measures. This work will be used as input to ongoing work on youth entrepreneurship in 2014 and beyond.

Other research on youth includes a project on the social inclusion of young people. This aims to provide a comprehensive view of the impact of long-term unemployment of young people on the individual and on society. It seeks to identify innovative support systems that do not focus only on formal employment and will also examine the financial support systems for young people in the Member States.

Transitions into and through the labour market are important milestones for young people and can be significant obstacles. Eurofound is researching the [labour market transitions of young people](#), including the transitions from education to work and from temporary to permanent contracts (report available in 2014).

Job creation, particularly for young people, is also a top policy priority for Europe. Building on the findings of the above projects on youth entrepreneurship and labour market transitions, in 2014 Eurofound will investigate the availability of start-up support for young people and thereby contribute to the implementation and monitoring of the Youth Opportunities Initiative, the Youth Employment Package and the Youth Guarantee.

Learn more in the resources section: [Eurofound reports and other information on youth issues](#).

This area of Eurofound's work is aligned particularly with the theme 'Youth in Europe – improving prospects for all' in its [four-year work programme 2013–2016](#). It also relates to the employment, quality of life and social cohesion themes.

This Eurofound video on 'youth and work' (2008) highlights some of the issues facing young people in Europe and Eurofound's response.

Ključne besede: mladi, nezaposlenost, služba, delo, Eurofound

Datum: 14/4?2014

STRUKTURA KNJIŽNJICE

V knjižnici tečaja ECIL je moč najti vrsto virov, na primer :

- Znanstvene članke
- Filme & Video posnetke
- Predstavitve
- Časopisne članke
- Knjige/poglavja knjig
- Pripomočke/navodila
- Radijske programe
- Televizijske programe
- Projekte
- Fotografije
- Karikature

Dokument: Časopisni članek

Naslov: How to deal with employability anxiety

Avtor: Libby Page

Vir: The Guardian

Jezik/i: Angleški

Spletna stran/povezava:

Vsebina (do 60 besed):

Ključne besede: Študenti, zaposljivost, anksioznost, strah, prva zaposlitev, mladi
Datum: 19/5/2014

How to deal with employability anxiety

Do you feel panicky about getting a job when you leave uni? You're not alone – and there is help available

Feeling sad and worried about the future is normal – but if it's serious you should seek help. Photograph: Alamy

It's a feeling that starts as a knot in your stomach and rises through your body, stopping in a lump at the back of your throat. Worry – from everyday anxieties to full blown panic – is a feeling we all experience about a full range of problems.

But for students there's one anxiety that comes back again and again: will I find a job when I graduate?

For all the employability tips in the world, there's no escaping the fact that the prospect of leaving uni and finding a job can be scary.

"I am still a year away from graduation, but unemployment is something I worry about on a daily basis," says Madalina Ciobanu, a journalism and public relations student at the University of the West England, Bristol.

An NUS survey found that for 26% of students, graduate employment was a major trigger of mental distress. Worrying about getting a job is making many students unhappy.

It's normal to be anxious about your future, and it's important to realise that you're not alone. Natalie Wheeler, a counselling student, says: "It can be very scary to think about. The fear and worry of the future can make me upset and at times angry with others who have jobs – even though I know it's not their fault."

Sophie Blumental is a geography student at the University of Brighton and says:

"Often I worry that not getting into a top 20 university will affect my chances when applying for jobs."

For the many final-year students who are finishing their studies, the pressure can be hard. Gemma Naylor, a final-year English literature student at the University of East Anglia says: "It feels like having a ticking time bomb over your head – you feel like if

you haven't got something sorted for when you graduate you're in trouble." Worries are normal, but if left unaddressed they can hold you back. "In my first term this year I felt so overwhelmed that I ended up not doing anything about my employability. But I'd say that's the worst thing you can do. Being proactive really helps."

Dr Rachel Andrew, a clinical psychologist, says: "When you feel overwhelmed by anxiety you can be frozen into inaction. So try taking a step back, maybe making a list of the things that might help you, and be sure to talk to others."

Building a support network at university can really help. Your friends are probably feeling the same way, so it can help to speak to them about your worries.

"Make full use of the support available at university," says Andrews. There are counselling services, but also speak to people on your course or your course tutor."

Naylor says her university careers service has been really helpful in tackling her employment anxieties. "My careers adviser makes me feel like I'm not alone, and that finding a job isn't something I need to be so worried about. She's also helped me find work experience.

"There is support and advice at university, so I want to make the most of it. It's much easier to help when you can drop in and talk to the careers adviser in person. It does seem daunting but it does help."

Taking small, practical steps to improve your employability can really help deal with the feelings of worry about the future. Naylor recommends attending careers talks and events, and says volunteering and doing work experience has made her feel more confident about her CV, and her future.

Don't be afraid to talk about your worries, and don't feel silly if it all seems a bit much. Barbara McIntosh, national head of children and young people's programmes and the mental health foundation, says: "Employment is increasingly something that we're defined by, so if your future seems a bit wobbly it can create issues around your identity, your self-esteem and who you are."

If your anxieties are becoming more serious, it's important to seek medical help.

"A lot of young people I see who are faced with this very difficult job market say they are suffering with depression," says Andrew.

"Often they link that inability to get a job to themselves - thinking they're not good enough or they've not put enough work in. Students need to try and recognise that this is something that a lot of people are faced with and it doesn't say anything about you as an individual. Try to look at the situation a bit differently and at a distance."

Look out for the signs of anxiety that go beyond normal worries. Beth Murphy, head of information at mental health charity Mind, says: "If you've been feeling anxious in a way that's stopping you from doing the things you would normally do, if you're not going to lectures, if you're not socialising, and if you've been feeling that way for more than just a couple of bad days – that's the point when you might want to see somebody.

"Start to keep a diary about how you're feeling. If you consistently feel low levels of anxiety over a long period then it's worth speaking to someone about that too."

Your university's counselling service, your GP and organisations like Nightline can help if you're feeling really overwhelmed.

Thinking about the future and the prospect of job-hunting can be daunting, but the

support is there at university to help you deal with the emotional and practical sides of finding a job. Don't be afraid to seek it – because you certainly won't be the first person coming through the door saying that you're worried about the future.

STRUKTURA KNJIŽNJICE

V knjižnici tečaja ECIL je moč najti vrsto virov, na primer :

- Znanstvene članke
- Filme & Video posnetke
- Predstavitve
- Časopisne članke
- Knjige/poglavja knjig
- Pripomočke/navodila
- Radijske programe
- Slušni posnetki
- Televizijske programe
- Projekte
- Fotografije
- Karikature

Dokument: Slušni posnetek okrogle mize

Naslov: Mladi in politika

Avtor: Andrej Kirbiš, Eva Klemenčič, Miha Andrič, itja Sardoč

Vir: Zofijini ljubimci

Jezik/i: Slovenski

Spletna stran/povezava: http://zofijini.net/predavanja_mladi/

Vsebina (do 60 besed): Zavod za kulturo dialoga v začetku letošnjega leta po Sloveniji organizira serijo pogovorov na temo »Voliti ali ne voliti«, preko katerih skuša skozi racionalni diskurz med mladimi odpreti razpravo o odnosu državljan – volivca do volitev in demokratičnega procesa. Trenutno smo namreč priča trendu apatije ljudi, še posebej mladih, do politike, ki je večinoma pospremljena s cinično mislijo, da politikom ne gre zaupati ter, da je politika nekaj kar se mladih sploh ne tiče. Vse to se kaže v nizki volilni udeležbi in nezainteresiranosti mladih za kakršnokoli politično participacijo. In prav zato, se nam zdi pomembno odpirati razprave na to temo in se dotakniti vprašanj in problemov splošne politične participacije (predvsem mladih), učinkov te participacije in vloge javnih razprav in politične zavednosti v demokratičnem procesu. V ozadju problematike volitev je veliko širša zagata s politično participacijo, ki se še zdaleč ne zaključi pri oddaji glasu

na volitvah. Na teh razpravah se v odprtem pogovoru s strokovnjaki, politiki, predstavniki nevladnih organizacij, mladimi in ostalimi zainteresiranimi, vprašujemo ali je človek etično zavezan k temu, da izpolnjuje vlogo demokratičnega subjekta in ali to nujno implicira zgolj udeležbo na volitvah ali zahteva tudi kritičen pogled na svet in zavzemanje argumentiranega stališča. Koliko je sploh smiselna udeležba na volitvah? Premisliti je potrebno ali je oblast res posledica volitev, ali pa so rezultati volitev posledica oblasti. Drugi pomemben premislek je, ali se politika res še vedno odvija na nivoju volitev; torej ali je politika še vedno zgolj stvar politikov in koliko ter kako na to vplivajo multinacionalke, kapital, nevladni akterji in podobno. Se morda prava politika danes odvija izven politike? Kaj v demokratičnem procesu sploh pomeni politična participacija in kako se udejanja v praksi? Kako politično aktivni so mladi in zakaj? Koliko pozornosti posvečamo vzgoji za politično aktivnost v šoli in kako za to skrbijo starši? Odgovori na ta in podobna vprašanja lahko pomembno vplivajo na dojemanje demokratične ureditve danes – smo mar bližje demokratičnemu idealu kot kdaj v preteklosti ali se od njega oddaljujemo?

Ključne besede: mladi, volitve, družbena participacija

Datum: 25/2/2009